

Drammen kommune
Postboks 7500
3008 DRAMMEN

Saksbehandler, innvalgstelefon
Anette Strømme, 22003654

Vedtak om dispensasjon fra vilkår om rensekrav - Solumstrand avløpsrenseanlegg - Drammen kommune

Drammen kommune har søkt om utslipp av urensset avløpsvann via overløp fra pumpestasjon i tre dager, i forbindelse med inspeksjon av avløpstunnel der det er behov for stopp av tilførsler til Solumstrand avløpsrenseanlegg. Hensikten med inspeksjonen er i forbindelse med planlegging av det nye regionale avløpsrenseanlegget i Norbykollen.

Statsforvalteren i Oslo og Viken gir dispensasjon fra vilkår om rensekrav. Dispensasjonen gis på visse vilkår. Vedtak om dispensasjon har hjemmel i forurensningsforskriften § 14-6 siste ledd. Tillatelsen om dispensasjon fra rensekrav og om utslipp av urensset avløpsvann gjelder for tre dager i løpet av mai 2024.

Statsforvalteren varsler gebyr på kr 19 500,- for behandling av saken.

Vedtaket om dispensasjon og varsel om gebyr kan påklages.

Statsforvalteren viser til varslings av planlagt utslipp av avløpsvann mottatt 11.04.2024 fra Drammen kommune, samt risikovurdering mottatt 30.04.2024. Kommunen søker om midlertidig utslippstillatelse i forbindelse med inspeksjon av avløpstunnel med påfølgende stopp av tilførsler til Solumstrand avløpsrenseanlegg.

Bakgrunn

Drammen kommune har utslippstillatelse fra Statsforvalteren datert 06.09.2005 (tillatelsesnummer 2005.0091.T). Tillatelsen gjelder utslipp fra Solumstrand avløpsrenseanlegg og Muusøya avløpsrenseanlegg med alt offentlig avløpsnett som er tilknyttet disse renseanleggene. Rensekravet for Solumstrand avløpsrenseanlegg er 90 % reduksjon av fosfor. Videre har anlegget krav om sekundærrensing som innebærer rensing av organisk stoff (BOF₅ og KOF).

Statsforvalteren er forurensningsmyndighet for utslipp fra tettbebyggelsen som avløpsanlegget tilhører.

Solumstrand avløpsrenseanlegg har utslipp til Drammensfjorden.

Drammen, Lier og Asker kommuner planlegger å bygge et regionalt avløpsrenseanlegg i Nordbykollen i Drammen kommune med nitrogenrensing. I forbindelse med planlegging av det regionale avløpsrenseanlegget inngår det planer om å bruke eksisterende avløpstunnel mellom Kobbervikdalen og Solumstrand avløpsrenseanlegg både som transporttunnel for avløpsvann fra Solumstrand til det nye avløpsrenseanlegget, og som utslippstunnel for ferdig rensset avløpsvann fra det nye regionale avløpsrenseanlegget og ut i fjorden. Det er derfor behov for inspeksjon av eksisterende avløpstunnel for å avdekke om det er skader eller svakheter i tunnelen som kan gjøre den uegnet til bruk for fremtidig avløpsbehandling ved det nye renseanlegget. I tilfelle det avdekkes svakheter i tunnelen må kommunen vurdere å bygge ny tunnel ved siden av den eksisterende.

Søknadens innhold

For å få utført nødvendige inspeksjoner av eksisterende avløpstunnel må kommunen stenge av tilførsler av avløpsvann til Solumstrand avløpsrenseanlegg i tidsperioden inspeksjonene utføres. Det medfører at urensset avløpsvann vil gå i overløp fra Rundtom pumpestasjon med utslipp til Tangenrenna i munningen av Drammenselven og videre til Drammensfjorden. Avløpsvannet vil føres urensset ut til Drammensfjorden i de tre dagene tiltaket pågår.

Kommunen planlegger en total stopptid av avløpstunnelen på 24 timer fordelt over tre dager. Hver dag skal ha en stopptid på 8 timer. Kommunen beregner en samlet overløpsmengde til maksimalt 24 000 m³, og totalt 120 kg fosfor.

Avbøtende tiltak som skal gjennomføres er at hovedmengden av overløp er planlagt til Rundtom pumpestasjon, da denne stasjonen har et virvelkammer som fjerner mye av avløpsøppel og papir ved stopp og overløp. Pumpesump og tilførselsnett tilhørende Søren Lemmicks pumpestasjon kjøres ned før stopp. Denne stasjonen har muligheter til å bufre avløpsvann i om lag 8 timer under normale betingelser. Dette vil minimere overløp fra Bragenes-siden av Drammenselven. Avløpstunnelen fra Fjell/Konnerud kjøres ned før stopp, for å gi økt bufringskapasitet og minimalt overløp her.

Varigheten på utslippet er planlagt å vare i tre døgn i løpet av våren 2024. Tidspunktet er ikke satt, da kommunen planlegger å gjennomføre tiltaket i en periode med lite/ingen nedbør for å minimere vannmengdene.

Oversikt over overløpspunkter. Oppgitte vannmengder er beregnet ut ifra normalsituasjon;

Overløpspunkt	Koordinater	Mengde	Ytre miljø
Rundtom pumpestasjon	N 663 1040.15 Ø 231 653.91	500-600 m ³ /time	Overløp
Nøste/Nøstodden pumpestasjon	N 663 0043.06 Ø 233 655.42	0-50 m ³ /time	Ved normal vannføring føres dette til kulvert i utløpet av tunnelen. Dette gir ingen overløp
Fjell/Konnerud tunnelen	N 662 9820.33 Ø 231 894.47	200 m ³ /time	Overløp til Leirelva- kulvert
Bakke pumpestasjon	N 662 9820.33 Ø 231 894.47	60 m ³ /time	Overløp til Leirelva-kulvert
Nye sykehus	N 663 2172.79 Ø 232 368.14	2 m ³ /time	Kjøres som normalt til Solumstrand
Overløpsstasjon Solumstrand	N 662 8842.17 Ø 233 874.39	Forventer ikke overløp her	Kan kjøres som normalt til renseanlegget

Høring

Når vedtak fattes i forbindelse med behandling av søknad om tillatelse etter forurensningsloven skal forurensningsmyndigheten sørge for at det gis anledning til å avgi uttalelse i saken. Dette følger av forurensningsforskriften kapittel 36, herunder §§ 36-5 til 36-8. Statsforvalteren kan i medhold av forurensningsforskriften § 36-9 gjøre unntak fra bestemmelsene om forhåndsvarsel. Etter bestemmelsen kan forhåndsvarsel unnlates dersom det av hensynet til miljøet, behov for løsning på et akutt problem eller tungtveiende samfunnsinteresser, haster med å gi tillatelse.

Hensikten med tiltaket er å planlegge for nytt regionalt avløpsrensaneanlegg med nitrogenrensing som skal behandle avløpsvann fra en stor del av Drammensregionens befolkning, noe som vil være gunstig for miljøet. Inspeksjonen av avløpstunnelen skal sikre informasjon om tilstanden, for vurdering av om tunnelen kan brukes som tilførselstunnel og utslippstunnel ved det nye regionale avløpsrensaneanlegget, eller om det må bygges ny tunnel.

Statsforvalteren vurderer at bygging av regionalt avløpsrensaneanlegg har tungtveiende samfunnsinteresser. Videre vurderer vi at det er hensiktsmessig med rask behandling av saken slik at kommunen får gjennomført arbeidene innenfor våren 2024. Dette vil bidra til at de miljømessige og samfunnsmessige konsekvensene ved tiltaket reduseres mest mulig. På bakgrunn av dette vurderer vi at søknaden kan unntas offentlig høring i medhold av forurensningsforskriften § 36-9 andre ledd bokstav a.

Vedtaket vil kunngjøres til berørte offentlige organer og myndigheter, organisasjoner som ivaretar allmenne interesser som vedtaket angår, eller andre som kan bli særlig berørt. I tillegg vil vedtaket offentliggjøres på våre nettsider.

Statsforvalterens vurdering

Generelt

Utslipp av avløpsvann kan medføre forurensning og krever tillatelse etter forurensningsloven § 11 og forurensningsforskriften § 14-4. Når forurensningsmyndigheten avgjør om tillatelse skal gis og fastsetter vilkårene etter forurensningsloven § 16, skal det legges vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig måtte nedføre.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Disse rettsprinsippene omfatter vurdering i forhold til kunnskapsgrunnlaget, «føre-var-prinsippet», samlet belastning, miljøforsvarlige teknikker og at kostnader bæres av tiltakshaver. Det er virkningene av den omsøkte virksomheten på det aktuelle stedet som er vurdert.

Statsforvalteren vurderer også søknaden om utslipp til vann i henhold til de føringer som ligger i vannforskriften. Etter vannforskriften § 4 om *Miljømål*, skal tilstanden i overflatevann beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand.

Lovgrunnlag og myndighet

Statsforvalteren har behandlet saken som rett forurensningsmyndighet for utslipp av kommunalt avløpsvann fra større tettbebyggelser, jf. forurensningsforskriften § 14-3 og rundskriv T-3/12. Utslipp fra Solumstrand avløpsrensaneanlegg går til det som i forurensningsforskriften kapittel 11 vedlegg 1 er definert som et *følsomt område*. For utslipp til følsomt område følger det av forurensningsforskriften kapittel 14-6 hvilke krav til rensing som gjelder. Drammen kommune har, i tillegg til de krav som

følger av forurensningsforskriften, tillatelse med vilkår som gjelder for drift og utslipp fra avløpsanlegget.

Overløp fra avløpsrenseanlegg, eller i dette tilfelle der overløp skjer som følge av at tilførselsveier til avløpsrenseanlegg er stengt, skal inngå i rensegraden ved avløpsrenseanlegget. Derfor vurderer vi at det er behov for dispensasjon fra rensekravene i perioden tiltaket gjennomføres.

Av forurensningsforskriften § 14-6 fjerde ledd følger det at Statsforvalteren i særlige tilfeller kan gi midlertidige unntak fra rensekravene i forkant av større ombygginger på avløpsanlegget. Det er dermed gitt hjemmel for at fastsatte vilkår for rensing kan dispenseres fra når dette skjer på bakgrunn av nødvendig ombygging. I Miljødirektoratet sine kommentarer til forurensningsforskriften § 14-6 står det følgende om bruk av dispensasjonsbestemmelsen:

«Statsforvalteren kan fastsette lempeligere rensekrav for en kort periode i forkant av større ombygginger på avløpsanlegget. Dette gjelder først og fremst situasjoner der midlertidige renseløsninger for å etterkomme utslippskravene medfører urimelige kostnader og der de forurensningsmessige og brukermessige konsekvensene er ubetydelige.»

Bruk av bestemmelsen om dispensasjon forutsetter at det gjelder ombygginger ved avløpsanlegget og at tiltaket gjelder en kort periode. I tillegg må de forurensningsmessige og brukermessige konsekvensene være ubetydelige. Omfanget av utslippet og resipientens tåleevne vil være av avgjørende betydning for om dispensasjonen kan gis. Ombyggingen her gjelder det nye regionale avløpsrenseanlegget som skal bygges, og Solumstrand avløpsrenseanlegg er ett av flere avløpsrenseanlegg i Drammensregionen som skal legges ned og overføres det nye regionale avløpsrenseanlegget når det står ferdig.

Vurdering av resipienten og vannforskriften

I fagdatabasen vann-nett.no er [Drammensfjorden-indre](#) (ID 010102801-C) definert som en sterk ferskvannspåvirket fjord. Drammensfjorden-indre har dårlig økologisk og dårlig kjemisk tilstand. Påvirkningene på vannforekomsten er næringsforurensning fra avløpsrenseanlegg, diffus avrenning fra veitransport og fra byer/tettsteder, fysiske endringer grunnet landinnvinning, havneanlegg og mudring.

Basert på innsendte data i søknaden, medfører et utslipp av den antatte mengden 24 000 m³ avløpsvann og maksimalt 120 kg fosfor (basert på normal fosforkonsentrasjon på 3-5 mg/l).

Til sammenlikning viste tall for innrapporterte data fra Drammen kommune, i forbindelse med egenkontrollrapporteringen for rapporteringsåret 2023, at Solumstrand avløpsrenseanlegg har mottatt og behandlet 10 726 736 m³ avløpsvann og at 177 520 m³ har gått i overløp. Kommunen beregnet at 885 kg fosfor ble sluppet ut fra avløpsrenseanlegget i 2023. Samme år gikk det 920 096 m³ avløpsvann og 519,4 kg fosfor i overløp på avløpsnett som fører til Solumstrand. Mengder i overløp fra avløpsnett har økt siden 2022, da det til sammen gikk 583 314,1 m³ urensset avløpsvann og 307,83 kg fosfor i overløp. Mye av økningen i overløpsutslippene i 2023 skyldes ekstremværet Hans.

Etter vannforskriften § 4 om *Miljømål*, skal tilstanden i overflatevann beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomsten skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand. Den kortvarige, lokale forurensningen, må vurderes opp mot fordelene ved å forbedre renseseffekten på anlegget. Dette legger Statsforvalteren avgjørende vekt på.

Det omsøkte tiltaket er av midlertidig karakter. Utslipet skal skje over et tidsrom på tre dager, og på en tid av året hvor vannføringen er noe høyere enn normalt, den biologiske aktiviteten er lav og utenfor sesong for brukerinteresser. Utslipet vil dermed kunne blande seg raskt med Drammenselven og fjorden. På bakgrunn av dette, og med forutsetning at tiltaket gjennomføres som beskrevet i søknaden, vurderer Statsforvalteren at utslippet ikke vil medføre en vesentlig risiko for varig forringelse eller vanskeliggjøring av oppnåelse av miljømål for vannforekomsten. Dette forutsetter at kommunen sikrer at utslipp av urensset avløpsvann skjer når det er god vannføring og at det er lav nok temperatur i vannet.

Statsforvalteren vurderer at ved lavere vannføring og høyere temperatur i vann så kan utslippet slå ut på vannkvaliteten. Dispensasjonen gjelder derfor i den oppgitte tidsperioden. Dersom tiltaket ikke kan gjennomføres i angitt periode, så må det søkes om ny dispensasjon.

Tiltakets påvirkning på biologisk mangfold

Når Statsforvalteren avveier fordeler og ulemper for om dispensasjon skal gis skal prinsippene i §§ 8-12 i naturmangfoldloven legges til grunn i vurderingen. Naturmangfoldloven § 8 stiller krav om at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologisk tilstand, samt effekten av påvirkninger.

Ifølge Miljødirektoratets database naturbase er det et deltaområde av stor verdi ved Drammenselva-Holmen (30.04.2024). Drammenselvas utløp er et av de mest artsrike fiskeområdene i landet. Elven er lakseførende.

I vår vurdering av tiltakets påvirkning på naturmangfold vektlegges vannkvaliteten i Drammensfjorden og eventuell påvirkning av utslipp av urensset avløpsvann. Ettersom utslippet av avløpsvann er lagt til en tid på året hvor vannføringen er høyere enn gjennomsnittet, og vekstsesongen ikke har kommet ordentlig i gang, vurderer Statsforvalteren at naturmangfoldet i begrenset grad berøres av utslippet. Den høye vannføringen i vassdraget vil bidra til at avløpsvannet raskt fortynnes i vannmassene. I tillegg er framdriftsplanen på ombyggingsarbeidene optimalisert for å gjennomføre tiltaket i perioder med tørt vær. Dette vil gjøre at mengden forurensning som slippes ut i resipienten minimeres. Vi vurderer derfor at disse tiltakene er med på å begrense påvirkningen på naturmangfold og biota.

Statsforvalteren anser videre at fastsatte vilkår vil sikre at naturmangfoldet i nærliggende områder ikke vil forringes som følge av utslippet.

Statsforvalterens behandling av søknaden er basert på eksisterende kunnskap om det biologiske mangfoldet i og rundt tiltaksområdene. Statsforvalteren vurderer at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om naturmangfoldet og konsekvenser på naturmiljøet. Tiltakene nevnt i forrige avsnitt gjør at vi kan legge mindre vekt på § 9 om føre-var-prinsippet og § 10 om samlet belastning.

Statsforvalteren minner om at det er Drammen kommune som skal dekke kostnadene ved å unngå og begrense skade på naturmangfoldet jf. § 11 i naturmangfoldloven. Drammen kommune er også pliktig å benytte miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder jf. naturmangfoldloven § 12. Statsforvalteren anser at tiltaket på bakgrunn av fastsatte vilkår er tilfredsstillende med hensyn til naturmangfoldlovens bestemmelser §§ 8-12.

Konklusjon

Statsforvalteren konkluderer med at det kan gis dispensasjon til midlertidig utslipp av urensset avløpsvann i forbindelse med tiltak som skal gjennomføres.

Statsforvalteren vurderer at samfunnsnytteten knyttet til det midlertidige tiltaket overstiger de forurensningsmessige ulempene ved tiltaket. Forutsatt at vilkårene i dispensasjonen overholdes, skal utslippet ikke varig forringe eller vanskeliggjøre oppnåelse av miljømål som er satt for Drammensfjorden. Statsforvalteren gir derfor dispensasjon, på fastsatte vilkår, fra rensekrav for Solumstrand avløpsrenseanlegg i forbindelse med kartlegging av avløpstunnelen for eventuelt bruk i det planlagte regionale avløpsrenseanlegget.

Det er kun rensekrav det gis dispensasjon fra. Det forutsettes at virksomheten ellers skal drives i samsvar med de vilkårene som følger av tillatelsen og forurensningsregelverket.

Statsforvalteren forutsetter at det innhentes nødvendige tillatelser etter annet lovverk, og Statsforvalteren vil eventuelt kunne komme inn igjen i saken i den forbindelse.

Vedtak om dispensasjon fra rensekrav

Statsforvalteren gir Drammen kommune dispensasjon fra gitte rensekrav som følger av *Utslippstillatelse for Solumstrand og Muusøya rensedistrikt* (tillatelsesnummer 2005.0091.T) og forurensningsforskriften kapittel 14.

Dispensasjonen gis med hjemmel i forurensningsforskriften § 14-6 siste ledd, og på fastsatte vilkår. Rammene for og vilkår for dispensasjonen følger nedenfor:

- Varighet: 3 døgn à 8 timer. Totalt 24 timer.
- Tidsperiode: innen 1. juni 2024.
- Vannmengde: inntil 24 000 m³.
- Total fosfor: inntil 120 kg.

Vilkår:

- Dispensasjonen gjelder for inntil tre dager, i perioden 01. mai 2024-31. mai 2024.
- Tiltaket skal gjennomføres som beskrevet i søknaden.
- Det tillates ikke utslipp av kloakkslam eller annet avfall til resipienten.
- Det skal gjennomføres visuell inspeksjon ved overløpspunktene i tiltaksperioden.
- Kommunen er ansvarlig for å sikre at utslipp av urensset avløpsvann skjer når det er god vannføring og at det er lav nok temperatur i vannet.
- Kommunen er ansvarlig for å sikre at utslipp av urensset avløpsvann ikke skjer ved store nedbørsmengder.
- Dersom brukerinteresser blir berørt av utslippet, skal kommunen sørge for at disse hensiktsmessig varsles.
- All forurensning er isolert sett uønsket. Selv om utslippene holdes innenfor fastsatte vilkår, plikter tiltakshaver å redusere sine utslipp så langt dette er mulig uten urimelige kostnader.
- Kommunen er ansvarlig for at vilkårene i dispensasjonen blir overholdt, og plikter å orientere vedkommende som skal gjennomføre arbeidene om de vilkår som gjelder, samt de restriksjoner som er lagt på arbeidet. Dispensasjon for rensekrav fritar ikke Drammen kommune for plikt til å betale erstatning for eventuell forurensningsskade, jf. forurensningsloven § 10 og kapittel 8.
- Drammen kommune skal sende sluttrapport til Statsforvalteren innen seks uker etter at arbeidet er avsluttet. Sluttrapporten skal inneholde dokumentasjon på hvor store mengder avløpsvann som ble sluppet ut i Drammensfjorden samt mengder SS, KOF, BOF₅ og totalfosfor (tot-P) som ble sluppet ut. Sluttrapporten skal evaluere gjennomføringen av tiltaket, og gi en beskrivelse av gjennomføring og påvirkning på resipienten med hensyn til gitte miljømål.

Dersom denne dispensasjonen ikke tas i bruk, må kommunen sende ny/oppdatert søknad knyttet til gjennomføring av tiltaket.

Varsel om fastsettelse av gebyrsats for saksbehandlingen

Dere skal betale gebyr for vår behandling av søknaden (jf. forurensningsforskriften § 39-3). Vi har plassert saken i gebyrsats 7, jf. forurensningsforskriften § 39-4. Saksbehandlingsgebyret i sats 7 er kr 19 500,-.

Grunnlaget for valg av gebyrsats er ressursbruk hos Statsforvalteren i forbindelse med behandling av søknaden. Vi vil fatte endelig vedtak om gebyrsats og ettersende faktura.

Dersom dere har kommentarer til varselet om fastsettelse av gebyrsats, må dere sende dette til oss innen 2 uker etter dere mottar dette brevet, jf. forvaltningsloven § 16.

Klageadgang

Vedtakene om dispensasjon og gebyr kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen tre uker fra underretning om at vedtak er kommet fram, eller fra vedkommende fikk eller burde skaffet seg kjennskap til vedtaket.

En eventuell klage skal angi hva det klages over, og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til Statsforvalteren.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket utsettes. Statsforvalteren eller Miljødirektoratet kan etter anmodning eller av eget tiltak beslutte at vedtaket ikke skal gjennomføres før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Avgjørelsen av spørsmålet om gjennomføring kan ikke påklages.

Med hilsen

Hilde Sundt Skålevåg
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Anette Strømme
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Drammen kommune v/ Alexander Vedeler